

Władysław STRYKOWSKI

WAŻNA PRZESZŁOŚĆ, WAŻNIEJSZA PRZYSZŁOŚĆ

W maju 2012 roku odbyły się uroczyste obchody 60-lecia istnienia Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu. Licznie zgromadzeni przedstawiciele sfery naukowej i przemysłowej, reprezentujący branżę drzewną naszego kraju, zgodnie podkreślali znaczącą rolę Instytutu w jej rozwoju. Doceniono również wysiłek kadry naukowej i technicznej Instytutu włożony w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej Polski w przystosowanie do nowych warunków funkcjonowania. Wspomnienia z działalności, szczególnie w latach przemian i kształtowania nowych zasad ustrojowych, opublikowano w formie okolicznościowej monografii.

Słowa kluczowe: instytut, działalność naukowo-badawcza, historia drzewnictwa, jubileusz

17 maja 2012 roku w Instytucie Technologii Drewna w Poznaniu miała miejsce niecodzienna uroczystość związana z 60-leciem powstania Instytutu, a towarzyszyło jej odsłonięcie pamiątkowej rzeźby wykonanej z tej szczególnej okazji przez poznańskiego artystę rzeźbiarza, profesora Uniwersytetu Artystycznego Kazimierza Raba.

W części oficjalnej obchodów stwierdzono, że misja Instytutu, polegająca na wspieraniu rozwoju przemysłów związanych z drewnem, pozostaje niezmienna pomimo zmieniających się priorytetów.

Polski przemysł, w tym także drzewny, w ostatnich latach przeszedł głęboką modernizację, w znacznym stopniu dzięki programom operacyjnym dofinansowanym ze środków Unii Europejskiej. Radykalne zmiany nastąpiły również w jego zapleczu naukowo-badawczym.

Wykorzystanie możliwości badawczych naszego Instytutu uwarunkowane jest zmianami w finansowaniu badań, wprowadzeniem nowych mechanizmów realizacji innowacyjnych programów badawczo-wdrożeniowych, aktywizacją firm w zakresie wdrażania nowych technologii i wyrobów.

Istotne zmiany nastąpiły w związku z realizowaną reformą nauki i dostosowywaniem do warunków gospodarki rynkowej, dzięki czemu wiele naszych labora-

toriów zostało wyposażonych w nowoczesną aparaturę umożliwiającą prowadzenie badań na europejskim poziomie.

W kwietniu 2011 roku ukazała się nowa ustawa o instytutach, a wraz z nią zakończył się proces ich restrukturyzacji, czyli likwidacji bądź też komercjalizacji, który objął w Polsce sporo jednostek. Ustawa ta porządkuje wiele spraw, które przez lata utrudniały sprawne funkcjonowanie instytutów. Również władze naszego kraju od pewnego czasu zdają sobie sprawę, że instytuty badawcze mają największy dorobek w sferze innowacyjności pośród placówek trzech pionów badawczych nauki.

Dla Instytutu istotne znaczenie ma fakt, że na przełomie XX i XXI wieku w Europie i na świecie pojawiły się widoczne efekty promocji stosowania drewna, a przemysły oparte na drewnie należą do najbardziej dynamicznie rozwijających się zarówno w naszym kraju, jak i w krajach UE. Uważamy, że przemysł przerobu drewna wspólnie z polskim leśnictwem tworzą jeden z najważniejszych kompleksów gospodarczych w kraju, a jego ranga w społeczeństwie postindustrialnym rośnie ze względu na odnawialną i coraz zasobniejszą bazę surowcową oraz ekologiczny charakter produktów.

Duży potencjał produkcyjny rodzimego przemysłu drzewnego, współpracującego z państwowym leśnictwem, stanowi jeden z podstawowych argumentów przemawiających za tym, aby stał się on przemysłem narodowym, o rosnącym poziomie innowacyjności. W tym celu będziemy w dalszym ciągu ściśle współpracować z Polską Platformą Technologiczną Sektora Leśno-Drzewnego w taki sposób, aby za kilka lat stała się ona platformą innowacyjnych projektów dla przemysłów opartych na drewnie. Dostrzegamy także realną szansę włączenia Instytutu do grupy znaczących ośrodków badań drzewnych w Europie Środkowo-Wschodniej.

W najbliższych latach w Instytucie będą prowadzone badania zgodne z programami naukowymi Europejskiej i Krajowej Platformy Technologicznej Sektora Leśno-Drzewnego oraz krajowych ośrodków kreujących politykę naukową. Będą to między innymi prace nad nowymi bądź modyfikowanymi technologiami wyrobów już stosowanych (kleje, płyty drewnopochodne, materiały itp.), umożliwiające Instytutowi ścisłą współpracę z przemysłem, uzyskiwanie licencji, patentów, know-how; badania dotyczące zagadnień fitosanitarnych, emisji substancji szkodliwych i ich norm, które pozwolą uzyskać status Państwowego Instytutu Badawczego; a także badania związane z biogospodarką. Przewidujemy też włączenie się w szerszym zakresie w nurt prac badawczych, dotyczących obserwowanych zmian w potrzebach i oczekiwaniach konsumentów odnośnie do drewna i wyrobów drzewnych.

Dysponując ponad 60-letnim doświadczeniem w pracy badawczej dla sektora leśno-drzewnego i innych podmiotów, Instytut będzie realizował ważne społeczne funkcje opiniotwórcze w zakresie będącym przedmiotem jego działalności.

Z myślą o przyszłości Instytutu przygotowujemy młodą kadrę, która sprosta wyzwaniom wynikającym z jego roli w zmieniającym się świecie. Niezbędny

będzie wzrost i zmiany w strukturze zatrudniania pracowników, które w dużym stopniu będą wynikiem poszerzenia zakresu badań interdyscyplinarnych, a także zmian w kształceniu. Upowszechnianie się finansowania badań w ramach różnych projektów badawczych wpłynie na strukturę i liczbę zatrudnionych (w tym jedynie na okres trwania projektu oraz innych form pracy). W Instytucie prawdopodobnie niezbędne też będą zmiany w strukturze organizacyjnej, a także zakup nowoczesnej aparatury badawczej i tworzenie kolejnych laboratoriów. Będzie to jednak możliwe do zrealizowania pod warunkiem skutecznego zarządzania Instytutem i pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł.

Duże nadzieje na poszerzenie współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami badawczymi w zakresie drzewnictwa wiążemy z prowadzoną działalnością wydawniczą, tj. głównie wydawaniem czasopisma „Drewno. Prace naukowe. Doniesienia. Komunikaty” i umocnieniem jego pozycji w kategorii czasopism naukowych z tzw. listy filadelfijskiej.

Mówiąc o przyszłości Instytutu, nie należy zapominać, że nasza egzystencja jest uzależniona w głównej mierze od kondycji polskich przemysłów opartych na drewnie. Jest rzeczą oczywistą, pomimo dynamicznego wzrostu tego sektora w ostatnich latach, że w celu utrzymania konkurencyjności polskich firm niezbędne jest ich wspieranie naukowe i badawcze na wielu płaszczyznach. Instytut Technologii Drewna może sprostać tym zadaniom, rozbudowując swój potencjał intelektualny, aparaturowy, rozszerzając kontakty zagraniczne i z firmami krajowymi.

Mamy nadzieję, że w przyszłości Instytut, tak jak dotychczas, będzie mógł liczyć na owocną współpracę zarówno krajowych, jak i zagranicznych placówek naukowych, a także dużych, średnich i małych przedsiębiorstw, z którymi łączy nas wspólny cel – racjonalne użytkowanie drewna, naszego naturalnego bogactwa.

IMPORTANT PAST, BUT EVEN MORE IMPORTANT FUTURE

Streszczenie

In May 2012 the 60th Anniversary of the Wood Technology Institute in Poznan was celebrated. Numerous representatives of science community and the wood industry in Poland unanimously emphasized a significant role of the Institute in the development of wood science and industry. The great effort which the Institute's scientific and technical staff put in adaptation to new operational conditions in a time of system and economic transformation in Poland was also appreciated. An occasional monograph contains memories, especially from the time of transformation and establishment of new political and economic system.

Keywords: institute, scientific and research activity, wood science history, jubilee